

TIPS FOR KLARINETTISTER.

Klargjøring av munnstykke, rør og instrument før spilling.

Hold PÆRESTYKKET i venstre hånd, med tommel- og pekefinger på MUNNSTYKKET. Med disse to fingrene kan du nå bevege RØRKLYPA slik at du får plassert røret. Sett alltid rørklypa på munnstykket før røret, slik at du ikke skader røret.

Ta et RØR i høyre hånd. Du må bare holde røret i den tykkeste delen, den som ikke er høvlet og pusset. Klarinnetrøret er laget av et bambusrør som er slipt. Hvis du ser på den lakkerte delen av røret, kjenner du sikkert igjen “barken” på bambusen. (Noen kaller også rør for “flis”)

Pass på at du aldri kommer borti spissen av røret. FUKT røret i munnen og sett det på munnstykket. Ved hjelp av venstre hånd regulerer du rørklypa (løsne skruen) slik at røret kommer nedi, men ikke glir gjennom. Det er lurt å holde munnstykket vannrett når du setter på røret. Med høyre hånd justerer du røret slik at

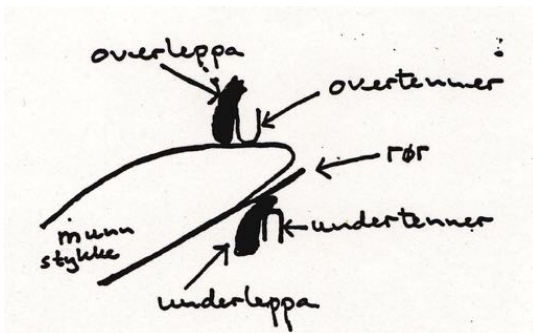
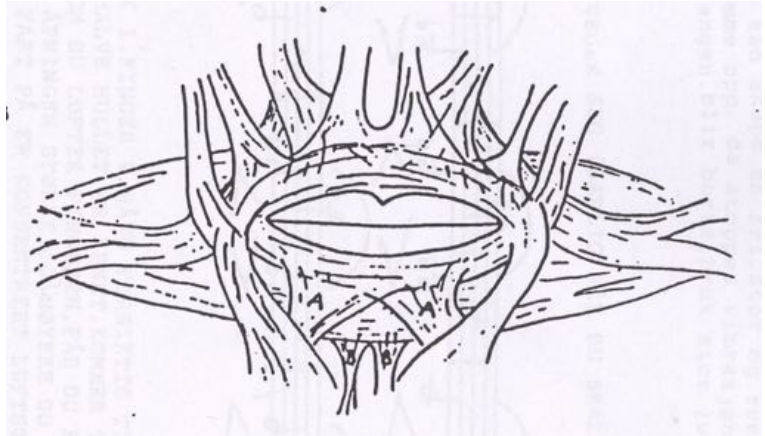
buen / kanten på røret ligger jevnt med kanten på munnstykket. Vri røret sidelengs under klypa. Husk at du ikke må røre spissen. Skruene på rørklypa må skrues til slik at røret holdes på plass. Hvis du skrur for hardt, vil vibrasjonene i røret bli hindret og tonen blir ikke så fin.

Munnstilling

De musklene som betyr mest for munnstillingen er disse:

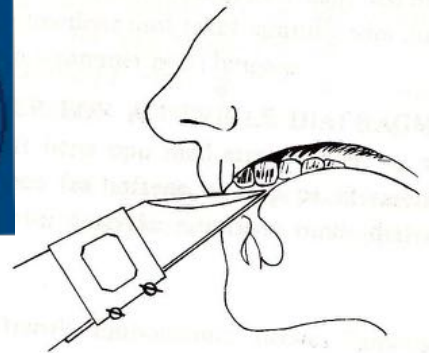
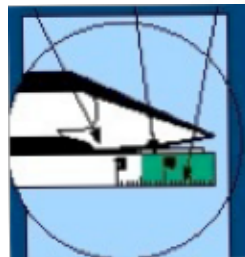
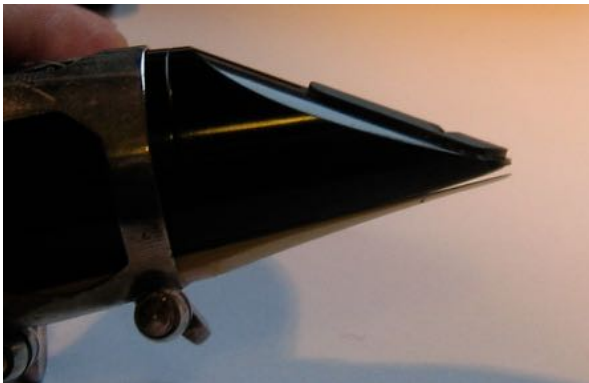
Hvis du åpner munnen litt og slår forsiktig med en finger på underleppa, vil du kjenne at en liten del av innsiden av underleppa legger seg oppå undertennene. På dette

punktet bør munnstykket/ røret hvile når du spiller. En liten del av UNDERLEPPA skal altså hindre røret i å ligge direkte på tennene.

OVERTEENNENE setter du direkte ned på munnstykket. OVERLEPPA skal nå ligge ned på og rundt munnstykket slik at det ikke kommer noe luft ut på siden av munnstykket. Samtidig med at leppene er faste rundt munnstykket ("sugemunnstilling" / "kyssemunnstilling") forsøker du å STREKKE HAKA litt nedover.

Hold "instrumentet" i den ene hånda og kjenn etter med den andre at huden på haka, mellom underleppa og hakespissen, ligger stramt inntil hakebeinet.

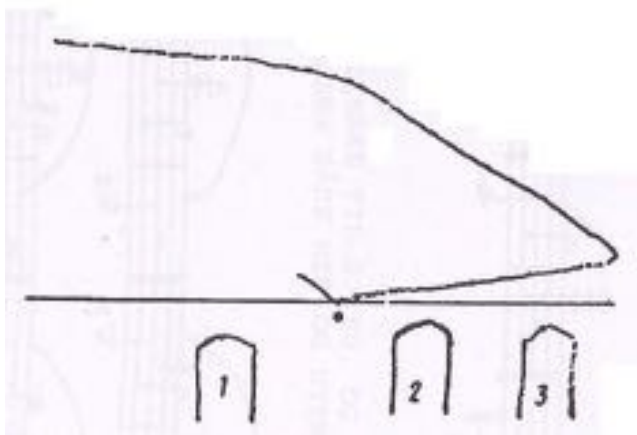
Hvor langt inn i munnen du skal ha munnstykket er forskjellig fra munnstykke til munnstykke.

Munnstykkene er nummerert etter hvor står åpning de har og hvor langt det er fra spissen til det punktet røret ligger helt tett inn på munnstykket.

Vi setter en blyantstrek på det punktet "røret forlater munnstykket". Når vi setter tommelen på streken og underleppa inntil tommelen har vi funnet det punktet vi får best kontroll på klangen.

Underleppas posisjon i forhold til banen, er her nummerert fra 1 til 3.

Hva skjer?

Posisjon 1:

Munnstykket er for langt inn i munnen. Røff tone, lett for å få skrik/pip. Krever stive rør.

Posisjon 2:

Korrekt posisjon. Full kontroll av røret ved å variere trykket underleppe - rør mot munnstykket. God klang siden røret har fri vibrasjon. Intonasjon kan lett kontrolleres.

Posisjon 3:

For lite av munnstykket er inne i munnen. Leppa demper rørets vibrasjon. Klangen blir matt, låser høye toner. Krever tynne rør.

Ansats.

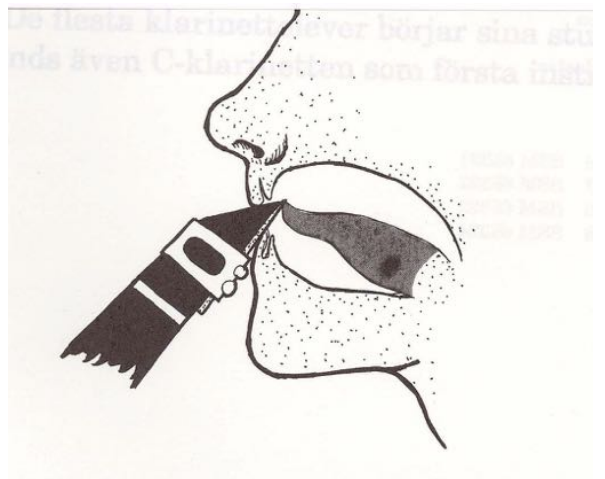
Tonen startes ved hjelp av tunga.

Sett først tungespissen inn til spissen av røret:

Skyv røret inn til munnstykket ved hjelp av tunga, slik at åpningen mellom rør og munnstykke tettes.

Sett så på lufttrykket og forsøk å blåse. Siden åpningen nå er tett, vil det ikke komme lyd i instrumentet.

Når tonen skal starte, trekker du tunga hurtig vekk fra røret, slik at luften kan strømme fritt igjennom instrumentet.

Sammensetning:

Som hovedregel kan vi si at vi holder instrumentet i den hånden vi bruker på samme del når vi spiller.

Ta først UNDERSTYKKET i HØYRE hånd og KLOKKESTYKKET (“schallstykket”) i venstre. Pass på at du aldri holder over de lange klaffene! Vri disse delene forsiktig sammen. Dersom det er plass i etuiet, legger du dem tilbake dit, ellers kan du legge dem på et bord e.l. med KLAFFENE OPP.

OVERSTYKKET (kalles også mellomstykket) tar du så opp av etuiet og holder det i VENSTRE hånd. Du skal nå sette overstykket og understykket sammen.

Mellom disse to er det en klaffeforbindelse - en bro. Det er svært viktig at denne ikke skades eller kommer ut av stilling.

Hold understykket slik at BROKLAFFEN på understykket peker direkte mot det HULLET PÅ OVERSTYKKET SOM IKKE HAR BRILLEKLAFF.

PÅ OVERSTYKKET som du har i venstre hånd må du TRYKKE NED BRILLEKLAFFEN slik at BROKLAFFEN PÅ OVERSTYKKET LØFTES OPP.

Nå skal du vri disse delene sammen (Husk broklaff mot hull).

Når overstykket og understykket er helt sammen, VRIR DU UNDERSTYKKET SLIK AT BROKLAFFEN PÅ UNDERSTYKKET LIGGER RETT UNDER BROKLAFFEN PÅ OVERSTYKKET

Til slutt kan du sette på pærestykket med munnstykket. Røret tar du på helt til slutt